

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

Paragraphvs IV [i. e. V]. De causis, modo, ac forma procedendi ad confirmationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

accusatione, secluso scandalo. Pass. num. 119. juncto n. 120. ubi etiam, quod AA. qui aliàs docent, accusatum in iudicio non debere promoveri, sint intelligendi sub hac limitatione, ut non procedat in accusato à malevolis, non gravato apud viros probos & graves. Si tamen electus accusatus de crimine gravi in tribunali Judicis confirmatore superioris, maximè Sedis Apostolicæ, abstinendum esse à confirmatione, seu eandem differendam, ait Pass. cit. n. 119. tum ob reverentiam Superioris; tum ob periculum, cui se exponit confirmator in eo casu, utpote contra quem procedere poterit ille Superior tanquam confirmatorem indigni, ubi accusatus in illo Superioris iudicio succumberet: tum ob præjudicium, quod fieri posset causæ in tribunali Superioris agitatæ, dum ex confirmatione redderetur difficilior probatio criminis contra electum, & requirentur plures testes ad illum convincendum: tum ob scandalum, quod timeri posset, ubi damnatus à Superiore inveniretur confirmatus. Et de hoc ad summum procedit, quod ait Donat. p. 2. tr. 7. q. 9. n. 1. quod pendente accusatione promoveri non debet accusatus, & graviter puniendum promotorem illius juxta c. tantis. d. 81. & promotum pendente lite seu accusatione, quamvis innocens & sine culpa, juxta Gl. marginal. in cit. cap. tantis. v. obrepfit. Nam de cetero bene ait Pass. n. 123. ubi electus est accusatus apud aliud tribunal, quàm sit tribunal Superioris, ad quem pertinet confirmatio, non est necesse, quòd iste Superior exspectet, ut alius Judex inquirat ac cognoscat; sed potest ille in hac parte uti jure suo, vel judicialiter, si id ei liceat, vel extrajudicialiter: & ubi invenerit accusationem calumniam, & provenire à malevolis, seu infamiam non habere fundamentum, non est necesse, ut exspectet alterius iudicium, & ubi vel bonum commune, vel necessitas vitandi scandalum, vel etiam reverentia Papæ, juxta qualitatem delicti & rerum circumstantias aliud non requirit, poterit electionem accusati confirmare.

3. Respondeo tertio: ubi differenda confirmatio ob pendenciam accusationis apud altiorem Judicem, & accusator per annum tacuit; imò per tres menses respectu confirmandi seu promovendi in Episcopum, juxta authentic. de sanctiss. Episcop. §. 3. collat. 9. nisi Judex brevius tempus fuerit moderatus, juxta c. quisquis. 4. q. 5. & Argumento c. accepimus. de fide instrumentorum. poterit accusatus confirmari seu promoveri. Pass. l. cit. n. 121. Donat. l. cit.

4. Respondeo quarto: confirmator, ad cujus tribunal accusatus est electus, non potest confirmare, nisi prius examinatâ veritate de crimine, de quo est accusatus. Similiter, si electus remanserit de crimine convictus vel confessus, vel apud probos & graves viros adhuc infamatus, quia non fuit infamia deleta coram confirmatore ex inquisitione diligenter habita. Donat. loc. cit. Pass. n. 123. qui etiam n. 119. quòd si habitâ inquisitione infamia orta ex honestis & gravibus viris non cessat, nec electus infamiam pergavit, electio est cassanda. Porro præ oculis habendum, ut ait Pass. n. 118. quòd infamia facti tollatur per pœnitentiam, unde arbitrio confirmatoris relinquatur judicandum, an electus diffamatus per pœnitentiam deleverit infamiam; videnda etiam dicta à nobis in 1. part.

ubi, an infames promovendi ad beneficia ecclesiastica,

PARAGRAPHVS IV.

De causis, modo ac forma procedendi ad dandam confirmationem.

Questio 476. An, & qualiter confirmatio requirat causam, & causæ cognitionem?

1. Respondeo ad primum: causa motiva quasi ultimata confirmandæ electionis est, ut provideatur Ecclesiæ vacanti de novo sponso. Causa immediata veluti necessitans confirmatorem ad confirmandum (confirmare siquidem est actus justitiæ, ut dictum supra ex Lott. l. 2. q. 2. n. 19.) est electionis legitimitas & personæ electæ idoneitas. Causæ impulsivæ ad idem, seu ad facilius concedendam confirmationem provisionemque prælaturæ enumerantur à Laym. in cap. innotuit. de elect. n. 5. ex Abb. in cit. c. n. 5. Butrio. n. 28. Electorum concordia, petitionis populi, Principis assensus, aliorumque vota.

2. Respondeo ad secundum: procedere non potest, nec debet ad confirmationem confirmator, nisi cum cognitione utriusque causæ hujus, sive priusquam inquisierit; & informationes sumperit tam super forma, processu ac valore electionis, quàm super electi meritis aut demeritis, seu conditione ac idoneitate. c. nihil. de elect. & ibi gl. v. examinet. Abb. n. 1. c. postquam. de elect. & ibi Abb. n. 7. Laym. in cit. c. nihil. n. 1. Barbof. juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 251. Donat. p. 2. tr. 7. q. 5. (ubi etiam, quòd nemine opponente seu instante hæc duo debeant examinari) Pirh. ad rit. de elect. n. 316. Lott. l. 2. q. 2. n. 18. & expressius q. 18. n. 37. Azor. p. 2. l. 6. c. 16. q. 6. Pass. de elect. c. 33. n. 78. citans quamplurimos alios.

3. Estque confirmatio facta sine dicta cognitione causæ ipso jure irrita. Donat. loc. cit. q. 6. n. 1. ex Abb. in c. nihil. de elect. num. 1. Tamb. de jure Abb. tom. 1. d. 6. q. 2. n. 6. Lavor. de elect. c. 25. n. 62. apud Pass. loc. cit. n. 102. juxta textum in cap. fin. de elect. in 6. vi cujus cassatur confirmatio repentinè facta, hoc est, sine citatione & discussione negotii, Nihilominus manifestum esse, quòd hæc confirmatio ad sui nullitatem requirat sententiam declaratoriam, ut coustet per eam de defectu discussionis negotii, & sic de nullitate confirmationis: ed quòd, cum discussio hæc non sit una & indivisibilis, sed requiratur major vel minor, & ubi electi qualitates & electionis valor sunt notoria, non sit necesse aliqua inquisitio, difficile sit videre, an negotii discussio defuerit, ut confirmatio ex hoc capite censeatur nulla, tradit Pass. cit. num. 102. Qui tamen etiam rectè illud addit; quòd, si electio verè fuerit nulla aut irritanda ex defectu, quem confirmator non potuit, vel censeatur non voluisse supplere, ex quo repentinè processit, & sine causæ discussione electionem confirmavit, etiam postquam electus fuit confirmatus, & est in possessione, possit electio iterum in iudicium vocari,

& si justitia id exigat, debeat cassari.

*

Questio 477. An confirmatores regulares pari modo teneantur praemittere dictam inquisitionem de electionis processu, electisque idoneitate confirmationis suorum regularium?

Respondeo primò: Pralati regulares subijciuntur juri communi, nempe decretali *nihil*, & aliis, quatenus prohibent electiones confirmari, non examinato negotio, scilicet non examinato processu electionis & meritis, seu idoneitate electi; & non minùs incidunt in poenas *dicti cap. nihil*, si id omiserint, aut in hoc negligentes fuerint, & vel sic electionem cassandam, electumve indignum confirmant. *Pass. loc. cit. n. 12.* nam inquisitio hæc seu informatio de valore electionis electi que meritis est de substantiâ confirmationis legitima; idque non tantum, quia est apex aliquis juris, seu solennitas à jure positivo tanquam legitima confirmationis inducta (ad quos juris apices & solennitates servandas vi multiplicium suorum privilegiorum sæpe non tenentur Regulares) sed quia necessaria est ex natura rei ad rectam confirmationem, eamque confirmator præmittere debet ex officio ratione publicæ utilitatis; cum enim confirmator sit Judex & cognitor, ut in *cap. 1. de elect.* debet se informare de re judicanda, in qua in præsentemateria partes sunt Electores, electus & Ecclesia; unde attendere debet, ne injustitiam aliquam contra illos admittat, & consequenter etiam, dum nullus est oppositor, se informare de electi dignitate, & electionis valore. *Pass. cit. n. 112. in fine, juncto n. 110.* citans pro hoc *Peyr. in formular. lit. C. c. 18. n. 3. Sigism. de Bonon. de elect. dub. 46. n. 7. Castell. cap. 14. n. 6.* Unde jam minùs rectè *Donat. p. 2. tr. 7. q. 6. n. 2.* cum *Rodrig. tom. 2. q. 32. n. 5.* quem citat. *irem Peyr. in subd. q. 1. c. 31. Lavor. de elect. tit. 4. n. 60. & 61. Sigism. de Bonon. dub. 44. num. 12. & c.* apud *Pass. n. 108.* asserunt, tutam esse consuetudinem illam, seu praxin, quam servant Generales Ordinum in confirmandis electionibus Provincialium, non præmittendo dictam inquisitionem: tum quia ob multa privilegia sua non tenentur servare omnes apices & subtilitates juris, inter quas est etiam illa cognitio causæ: tum quia ex privilegio iis concessio à Sixto IV. possunt hunc defectum supplere. Tum denique, quia sic colligitur ex *Clem. Exivi. de verbor. signif. §. demum.* Nam cum dicta inquisitio non necessariò faciendâ sit judicialiter per testes juratos, ubi non sit in judicio contrad. & otio, parte sic instante, sed fieri possit extrajudicialiter per famam & literas testimoniales, ut *Pass. n. 111.* dumque modus dictæ inquisitionis maximè dependeat ex specialibus statutis, consuetudinibus, aut etiam privilegiis uniuscujusque Ordinis, ut *Pass. n. 113.* malè dicitur, confirmatores illos sine ulla inquisitione factâ vi privilegiorum suorum, aut ex præscripta consuetudine contra jus commune procedere ad confirmationes, ex sola fama & literis testimonialibus, quas habent ex Conventibus, ut dum in Ordine Minorum, de quo testatur *Peyr. loc. cit.* mittuntur ad Generalem confirmatorem literæ testimoniales subscriptæ omnium vocalium seu Electorum nominibus, etiam illorum, qui electum non nominarunt, dum in Ordine Prædicatorum (de quo testatur *Pass. n. 113.*) absque eo, quòd tales testimoniales sint de substantiâ, ex solo decreto electionis procedunt confirmatores ad confirmandum, ubi nulla sit oppositio; in quo decreto nedum descriptus fideliter processus ele-

ctionis, sed etiam datur testimonium de integritate morum electi; siquidem hæc ipsa est inquisitio & informatio sufficiens, quam jus commune requirit. *Pass. n. 113. juncto n. 111.*

2. Respondeo secundò: non tamen tenentur confirmatores istiusmodi regulares ad formam *ca. fin. de elect. in 6.* utpote quæ in eo consistit, ut citentur competitorum & oppositorum personaliter, & insuper, ut etiam si electio facta in concordia, citentur per edictum omnes interesse habentes, quæ est solennitas tantum & apex juris, ad quem non tenentur regulares vi suorum privilegiorum, *Pass. loc. cit. n. 109.* testans in suo Ordine tales non tantum non citari personaliter ac nominatim, sed & prohiberi, ne veniant ad confirmatorem sine speciali licentia; eò quòd electis in hoc Ordine non competat prosequi causam suæ electionis; oppositores verò citentur ipso jure, ut simul cum scrutinio oppositorum suarum jura seu rationes transmittant, & si opus eorum præsentia, licentiam petant veniendi.

Questio 478. An igitur hæc necessitas præmittendi dictam inquisitionem, & pœna statuta negligentibus illam extendat se ad omnem confirmationem, etiam electionum ad beneficia simplicia?

Respondeo: affirmativam indistinctè tenent *Gemin. in c. fin. de elect. in 6. & ex eo Sylv. v. confirmatio. n. 5.* Rectius distinguit *Pass. n. 107.* decretalem *fin. de elect. in 6.* loqui absolute, & indefinite de electione sine limitatione; ac proinde rectè dicit, quòd extendat se quoque ad confirmationem electorum ad simplicia; & sic quoque ad hospitalia, dum illud datur in beneficium viæ electivâ. Quin & ad institutionem, & ad admissionem postulationis, cum præsentatio & postulatio veniat nomine electionis, pro quo postremo citat *Jo. And. & Host. in c. proposuit. de concess. præb.* Aliam verò decretalem illam *nihil.* expressè se explicare & limitare ad electiones ad beneficia tantum Curata; adeoque poenam illius non incurrere, qui sine dicta inquisitione confirmat electionem ad beneficium non habens regimen animarum. De ceterò dictam necessitatem præmittendi examinis seu inquisitionis locum non habere patet in iis casibus, ubi actus confirmationis non distinguitur ab ipsa electione, sed hæc ipsa vim confirmationis habet, v. g. dum eligentes ita elegerunt, ut sine ulteriore alterius consensu factus electus jus plenum assequatur. Et sic in specie electio Papæ, quæ fit per collegium Cardinalium, dum non expectat confirmationem alterius, à nullo, posteaquam facta est, examinari potest, ut *Lott. l. 2. q. 18. n. 35.* Idem dicendum videtur, dum electio & confirmatio sunt actus quidem distincti, electio tamen non expectat confirmationem alterius Superioris, sed solum ut ei, qui ab Electoribus nominatus est, ab illis adjudicetur beneficium; cum ista non sit propriè confirmatio. Sic indicare videtur *Lott. loc. cit. n. 54.*

Questio 479. Quas pœnas incurrat confirmator omittens hanc inquisitionem, aut negligentem se in ea habens?

Respondeo: puniri illum vi *c. nihil.* potestate confirmandi pro illa vice, & suspensionem à beneficiis juxta ea, quæ supra dicta sunt de poenis confirmantium indignum, *Pass. n. 104.* qui etiam addit, ad incurrendam dictam poenam debere de negligentia

gentia hac commissa in dicta inquisitione in iudicio constare, unde requiratur processus & causa instructio. Verum non videntur hæc pœnæ locum habere, ubi ea omissa vel negligenter instituta dicta inquisitione actu non sequitur confirmatio indigni aut electionis invalida. Illud etiam notandum, quod habet Pass. n. 114, nempe quod pœnæ *cit. v. nihil.* locum non habeant, si ex negligentia casetur electio confirmanda, sed solum in confirmatione, per quam confirmatur electio cassanda; eod quod de sola confirmatione textus ille loquatur, uti & textus *c. fin. de elect. in 6.*

Questio 480. Quid circa electionem inquirere, unde & qualiter se informare debeat confirmator?

Respondeo ad primum: inquirere debet de forma & serie electionis, num canonice facta, & nihil substantiale prætermisum sit. Pirh. *loc. cit. n. 317.* Laym. *ad c. postquam, de elect. n. 6.*

2. Respondeo ad secundum: potest se confirmator desuper informare, eique constare ex decreto electionis continere totam seriem seu processum electionis descriptum authenticè. Pirh. & Laym. *ll. cit.* citantes Gl. in *c. innovit, de elect. v. decreto.* Innoc. *ibid. n. 3. eod. v. But. n. 15.* Abb. *n. 14.* facit siquidem hoc decretum plenam fidem, si per publicam personam seu tabellionem confectum fuit, attestantem, omnia fuisse gesta in sua & testium præsentia. Pirh. *loc. cit.* citans Abb. *ubi ante.* & Sylv. *v. electio. q. 18.*

Questio 481. In quas qualitates electi confirmator teneatur inquirere?

Respondeo: imprimis ac potissimum inquirere debet in legitimam aetatem, scientiam, Ordines electi. *c. cum nobis, de election.* Laym. *in c. postquam, de elect. n. 5.* Pirh. *ad tit. de elect. n. 318.* Ceteræ qualitates, in quas inquirendum, spectant mores ac vitam electi, enumeranturque *ferè c. 2. d. 23.* ubi, qui Episcopus ordinandus est, ante omnia examinetur, si naturæ sit prudens, docibilis, moribus temperatus, vitæ castus, sobrius, suis negotiis cavens, humilis, affabilis, misericors &c.

Questio 482. An, dum nullum est de defectu electi indicium, nullus rumor; quin & publicato edicto, nullus apparet contradictor, nihil contra ejus vitam, mores, aliæque in eo ad prælaturam, ad quam electus, requisita auditur, nihilominus adhuc fieri debeat in qualitates illius inquisitio?

Respondeo primo: supponendo, quod ubi vel electo opponitur aliquod delictum, vel ubi de eo diffamatus est, vel etiam ubi est probabilis rumor privatus de aliquo illius defectu, confirmator teneatur inquirere, vel per specialem inquisitionem, si infamia contra illum, vel indicia sunt talia, ut ad sic inquirendum sufficiant, vel opposcentes insens, vel ipse procedendum judicet; vel per inquisitionem generalem, si indicia sint leviora, & electus non diffamatus, sed solum contra illum sparsus sit rumor aliquis talis, ut inducat probabile dubium vel rationabilem suspicionem de delicto aut defectu electi: nequit enim confirmator confirmare electum, dum dubius est de illius ido-

neitate, donec se informet de veritate. Pass. *cit. n. 318. n. 83.* Hoc supposito,

2. Respondeo secundò ad questionem affirmativè. Lot. *l. 2. q. 18. n. 48. & 49.* ubi ait: etiam nemine opponente, quin & oppositore deficiente & renunciante, confirmatorem ex officio posse in illa inquirere. Sed & debere adhuc inquirere, hisce expressis statuitur *c. cum nobis, de elect. quoniam contra personam illius, quem elegisti, nihil dictum fuerit vel obiectum; quia tamen juxta verba Apostoli 1. ad Timoth. 5. dicentis: nemini cito manus imponas, debemus attendere diligenter ad ea, quæ circa personam inquirenda fuerant &c.* Laym. *ibid. n. 6.* Pirh. *ad tit. de elect. n. 317.* Barbof. *juris Ecclæs. l. 1. c. 19. n. 252.* Distinguit nihilominus Lamb. *de jure Abbat. Tom. 1. d. 6. q. 2. n. 6.* citans pro hoc *c. in Lateran. de prob. c. constituit. il. 1. de Appell. Nav. conf. 2. n. 3. de elect. Pass. cit. n. 83.* citans insuper Samuel. *tr. 1. d. 8. concl. 2. n. 24.* Lavor. *c. 25. n. 57.* ut procedat, ubi electus & populo, & confirmatori est ignotus, eod quod confirmator nullum confirmare debeat, de cujus idoneitate non sit certus moraliter; multò magis etiam in confirmatore sit necessaria noticia de electo, quàm in electoribus. Secus verò, seu nullam aliam inquisitionem necessariam se credere, ubi electus ille est populo & confirmatori valde notus, & communiter uti dignus approbatus.

3. Respondeo tertio: sed neque, ubi nihil in contrarium urget, electus præsumi debet idoneus, ita ut ob hanc præsumptionem cesset obligatio inquirendi. Nam imprimis qualitates illæ, quas Gl. *in c. si forte, de elect. in 6. v. scientia.* extrinsecas, aselecticias, seu quasi ab extrinseco advenientes vocat, nimirum ætas, scientia, Ordo, non præsumuntur inesse, nisi probentur, & hinc in has potissimum inquirendum. Pass. *n. 86.* Laym. *in c. postquam, de elect. n. 5.* Pirh. *cit. n. 318.* Unde etiam, licet, ubi citæ has qualitates defectus aliquis objiciatur electo, objiciens teneatur illum probare. Pass. *cit. n. 86.* citans *c. 1. c. ut circa. c. si forte, de elect. in 6. c. cum dilectus, de elect. c. tam literis, de testibus;* cum excipiens excipiendo fiat actor. *l. 1. ff. de except.* Barbof. *ad cap. si forte. num. ultimo.* Si tamen nullus sit opponens, & in dubium verratur talis qualitas extrinseca, pertinet ad electum, eam probare. Pass. *loc. cit.* citans *c. cum nobis. c. cum dilecti, de elect. Gl. in c. si forte. v. scientia.* Abb. *in c. postquam, de elect. n. 7.*

4. Deinde qualitates aliæ intrinseca (dictæ non tam ex eod quod homini quasi innate sunt, ut Gu. paulò ante *cit.* cum virtutes non sint à naturâ, nec cum ea nascantur, sed magno labore, divinâ adjuvante gratiâ, acquirantur: sed potius ex eo, quod in tantum homini connaturales sunt, seu secundum humanam naturam, in quantum est proprium ejus bonum, vivere ex recta ratione, & vitium fugere, adeoque ad hoc natura, quantum est ex se, inclinet. Pass. *n. 84.*) puta, quod quis verax, castus, sobrius, pacificus, humilis, misericors &c. sit, & si præsumenda sint inesse alicui, habendusque quis sit pro viro bono ac integro, quamdiu non est, quod contrariam præsumptionem inducat; id tamen intelligendum, ubi nihil mihi est eum aliquo negotii; unde nec tunc in vitam illius inquirere oportet; at tamen dum agitur de promovendo ad dignitatem & officia ecclesiastica, bonitas illa intrinseca non præsumitur, nec sufficit negativa illa noticia, ex eo confurgens, quod nemo præsumatur malus: sed requiritur positiva illa noticia; & non secus, ac dum

Mia tradenda est in matrimonium alicui (quemadmodum prælatus electus tanquam sponsus Ecclesie per confirmationem tradendus est) merito in ejus vitam ac mores, num videlicet iis dotibus ac virtutibus instructus sit, quæ ad prælaturæ munus suat necessariæ, iisque vitis creat, quæ illum ad eam ineptum reddunt, ac præcipue quod ad ea, quæ in c. cum in cunctis, de elect. continentur, inquiri potest ac debet, quantum quo ad externa saltem de his Ecclesie testimonium dari potest. Pass. n. 87. juncto n. 87. (quamvis Idem n. 88. tradat, quod si electus est bene notus populo, & confirmator inquisivit per edictum citando habentes interesse, & non solum non appareat oppositor; sed nec adest infamia, nec rumor aliquis, aut indicium malitiæ in electo, tunc locum habere posse Regulam: quisque præsumitur bonus, nisi contrarium probetur: & præsumptionem bonitatis in eo) Laym. Pirh. l. cit. Lott. l. 2. q. 18. n. 51. & 52. ubi: constat, præsumptionem illam bonitatis in hoc nihil suffragari, & ab illa in promotionibus & aliis actibus spiritualibus recedi; pro quo citat Sarn. de respectiv. n. 78. & 150. Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 2. n. 2. Et ideo hæc probanda ait ex Card. in clement. unic. de concess. præb. n. 2. ubi: quod, quia nascimur filii iræ & proclives ad peccandum, vehementer præsumitur contra quemlibet, ubi agitur de ipso promovendo; quæ eadem ferè repetit Pass. n. 87. citans insuper Barbof. in c. si forte, de elect. in 6. n. 8. Neque his obstat, quod in c. unico. de scrutin. in Ord. faciend. dicatur de ordinando; quod quis eum, quem indignum esse non novit, dignum debeat æstimare; nam ibi ordinandus per literas tanquam idoneus præsentatus & commendatus fuit, adeoque adfuit probabile indicium seu conjectura de probitate & idoneitate illius. Laym. loc. cit. ex Butrio in c. unico. n. 42. & cum illis Pirh. cit. n. 318.

5. Unde jam etiam sequitur primò, non esse testimonium sufficiens in ordine ad satisfaciendum intentioni Ecclesie, & avertendum periculum assumendi Prælatos indignos, ubi testes examinati super virtutibus seu qualitatibus illis intrinsecis, & habilitate electi, solum ex præsumptione illa communi, quod oppositum non viderint, nec ab aliis audiverint, & quisquis præsumendus bonus, quamdiu non constat de contrario, respondeant, illum esse castum, sobrium, misericordem, &c. sed necesse est, ut habeant positiva & sensibilia indicia seu conjecturas, ex quibus probabiliter judicare possint, tales qualitates bonas ei inesse; eò quod post naturæ lapsæ inclinationem in malum ejusmodi virtutes non sine labore & assuetudine acquirantur, adeoque & ipsæ aliquo modo sint ascititiæ, ita ut si se positivè non prodant, seu indicis positivis non deprehendantur, non possit oriri præsumptio, seu probabile indicium, quod homini insint. Laym. Pirh. l. cit. Ad hæc licet in privatis judiciis, dum non apparent manifesta indicia de vita mala alicujus, debeamus eum habere pro bono, & in meliorem partem interpretari, quod dubium est, ut D. Thom. 2. 2. q. 60. a. 4. in corp. in judiciis tamen publicis aut testimoniis dandis, stante dubio in utramque partem, ita ut non adsint indicia majora pro hominis probitate, seu bona qualitate quam in oppositum, testimonium legitimum dari non possit pro illius probitate & habilitate, cum tale testimonium periculo errandi, & falsò judicandi expositum sit, & in præsentè casu error talis sit practicus valde noxius Ecclesie; dum contra error, quo

quis in privato judicio habens aliquem pro bono, quamdiu de opposito ei non constat, fallitur, non imputetur ad culpam; quia in nullius cedit injuriam; & cum, ut Cajetan. apud Laym. hujusmodi error intellectus speculativi versetur circa singularia, non censetur notabilis defectus aut malum operantis. Laym. l. cit. & ex eo Pirh. juxta D. Tho. loc. cit. & Molinam.

6. Sequitur secundò, quod etiam, ubi non est oppositor (vel etiam oppositore renunciante, ut Lott. loc. mox citand.) electus ipse, dum ipse petit confirmari, vel aliàs eligentes, ubi hi confirmationem petunt, probare positivè teneantur hæc intrinsecas electi qualitates; eò quod, ut dictum, ob inclinationem illam naturæ lapsæ ad malum inclinationem Ecclesia habere possit vehementem contra quemlibet præsumptionem, quod non sit bonus, dum agitur de eo promovendo ad Prælaturam. Lott. l. c. n. 49. & 50. citans Felin. in c. in præsentia, de probat. n. 27. Jo. Andr. ad reg. infamibus. de reg. juris in 6. num. 8. & 9. Butrio in c. bona. il. 1. de elect. n. 58. Pass. n. 87. quamvis restringat ad casum, ubi electus non satis est notus populo, & iis, qui per edictum citantur; vel adest rumor aliquis, vel indicium contra electum, vel probabile dubium de bonitate illius. Neque his contrarium tenet, adeoque sibi non contradicit Lott. loc. cit. n. 55. loquitur enim, ut patet ex num. 54. non de confirmatione propriè tali, seu quæ fit post electionem per actum distinctum ab alio superiore, & distincto ab eligentibus; sed de eo actu distincto quidem ab electione, qui tamen fit ab iisdem Electoribus, & per quem beneficium adjudicatur ab iis electo: aitque, quod post electionem ante dictum actum adjudicativum, seu quasi confirmativum, si oriatur controversia super aliqua electi inhabilitate, electum adhuc debere docere, se dignum, nec pati defectum objectum, saltem per juramentum purgatorium, dum datur aliqua præsumptio externa pro opponente, ut Butrio in cit. c. bona. n. 59. quem citat num. 58. Cessante verò illà præsumptione, non teneri probare suam dignitatem, utpote qui jam censetur habere titulum perfectum, vi cuius petit sibi adjudicari beneficium, & in quo fundat intentionem suam. Siquidem provisorius, tanquam habens intentionem fundatam super actu perfecto, non tenetur probare requisita ad illum actum, inter quæ est habilitas ipsius provisi, cum juris auctoritate provisorius perfectè præsumatur canonica. Gemin. in c. licet Episc. de præb. in 6. n. 22. Host. Jo. Andr. &c. quos citat n. 59. Et sic electus in hoc casu se non fundat agendo vel excipiendo super habilitate sua, sed super actu perfecto, nempe electione ista, quo probato, resultat probata dicta habilitas, utpote ad istam electionem præambula & necessaria.

Quæstio 483. An opus adhuc dicta inquisitione in mores & vitam electi, ubi ejus idoneitas notoria?

Respondeo: fieri posse, ut electus ita sit notoriè idoneus ad prælaturam, ut nulla alia facienda sit inquisitio in ejus mores ac vitam. Pirh. n. 320. citans c. constitutus. il. 2. de appell. & cap. nullus. d. 24. Pass. cit. c. 33. n. 92. citans insuper Abb. in c. postquam. de elect. n. 5. Oldr. conf. 146. in fine. Nav. conf. 2. n. 3. de elect. Castell. de elect. c. 14. n. 6. Sig. sm. de Bonon. de elect. dub. 44. num. 10. &c. Addit tamen Pass. quod,

quod, si tamen adesset lex, quæ & in hoc casu præcepisset inquisitionem fieri, eam debere servari, per quod satis indicare videtur, modò non existere talem legem: adeòque dum ea inquisitio præcipitur *c. nihil. c. postquam*, hunc casum excipi.

Questio 484. Qualiter sumenda ista informatio super valore electionis, & electi qualitatibus, an judicialiter, an extrajudicialiter; an inquirendo specialiter, an generaliter?

Respondeo ad primum: ubi confirmator procedi judicialiter examinatis testibus cum juramento, debet hæc inquisitio fieri judicialiter, examinando nimirum testes cum juramento. Barbof. *juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Donat. To. 2. tr. 7. q. 5. n. 6.* (ubi etiam quòd judicialiter sit procedendum, ubi electus habet malam famam) Pass. *de elect. c. 33. n. 89. & n. 140.* ubi; quando pars instat pro cassatione, seu sunt oppositores, aut datur coelectus, judicialiter procedendum est, & institui debet processus, & procedi ordine juris servato, pro quo citat Marefchot. *l. 1. variar. c. 42. n. 30. Sigism. dub. 44. n. 8.* Quamvis & hoc ipsum limitet Pass. *cit. n. 140.* dum ait, quamvis, quando etiam proceditur ad instantiam partis, lis & iudicium sit contentiosum, procedi possit sine strepitu & figurâ iudicii, ut in confirmationibus Abbatissarum. *c. indemnitatibus. §. sane. de elect. in 6.* Vel si Judex habet privilegium, ut sine strepitu procedat. Ex quo tamen ad instantiam partis procedit, non potest omnino sine forma iudicii procedere, sed parte instante debet illi, quæ iuste petit, concedere, etiam in modo procedendi.

2. Verùm per se loquendo non est necessaria hæc judicialis inquisitio, sed sufficit, confirmatorem inquirere per famam & literas testimoniales. Pass. *cit. n. 89. & 111.* dicens, hinc positum id esse in confirmatoris arbitrio, ut juxta qualitatem personæ, criminis, vel idoneitatis præsumptæ, & conditione negotij agat, quod opportunum videbitur, ac citans pro hoc Abb. *in c. postquam. de elect. n. 5. Peyr. in formular. lit. E. c. 18. n. 3. Sigism. dub. 44. n. 8.* Idem tenet Barbof. *juris Eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Gonz. ad reg. 8. gl. 9. §. 1. in annot. contra nullitat. & attentat. in caus. benef. n. 43.* ubi; quòd juxta formam *c. fin. de elect. in 6.* disponentis, ut in confirmatione electionis vocentur competitores per edicta, & admittantur oppositores, interdum procedi potest extrajudicialiter, & interdum ac plurimum processus fieri debet cum cognitione causæ, & in contradictorio iudicio, & requiritur diffinitiva pronuntiatio secundum casus & occasiones occurrentes, & prout natura negotij postulat. citat pro hoc Lambert. *de jurep. l. 2. q. 11. a. 4. n. 3. & q. 8. a. 11. & Franc. in c. constitut. de appell. n. 9.*

3. Unde jam etiam ad hanc electi idoneitatem probandam pro confirmatoris satisfactione non est necessaria judicialis plena probatio, sed sufficit extrajudicialis, & quæ habeatur per testes non juratos, & deponentes de voce, & fama, & per literas testimoniales, & omni viâ, quæ moralem certitudinem possit inducere, eò quòd confirmator debeat esse moraliter certus de confirmandi idoneitate. Pass. *n. 90.* Quinimò, si adsit intrusus & contradictor, in sumenda illa informatione idoneitatis, quam confirmator accipit ex officio pro sui informatione, non esse ad hoc opus citare intrusum, vel

contradictorem illum, cum informatio illa sumatur pro informatione confirmatoris, ne officium detur indigno (uti nec Execucutor literarum Apostolicarum concedentium beneficium in formâ dignum, tenetur citare intrusum vel contradictorem, si quis sit, ut ex Leone in *Thef. fori eccl. c. 17. a. n. 13. & Rota decif. 4. de sent. & rejudic. n. 5. in antiq. probat. Garc. p. 6. c. 2. n. 243.*) tradit Pass. *cit. n. 90.* Qui tamen bene monet, debere semper confirmatorem in hoc servare formam, si aliqua esset statuta à lege vel consuetudine.

4. Respondeo ad secundum: quando confirmator procedit ex officio, nisi præcedat infamia, vel aliud indicium sufficiens ad inquisitionem specialem, non posse confirmatorem inquirere in specie, sed solum in genere inquirendo, cujus fama sit electus, tradit Pass. *n. 91.* citans pro hoc Castell. *de elect. c. 1. q. n. 10. Lavor. c. 25. n. 56. Abb. in c. postquam. n. 5.*

Questio 485. An ergo etiam sufficiat notitia extrajudicialis, seu quòd informet se extrajudicialiter de valore electionis, & electi vita ac moribus, dñ & ulto cassare electionem, siquidem longe diversa est in hoc ratio, cum injusta confirmatione per se fiat injuria solum bono communi; per injustam verò cassationem fiat injuria bono communi, Electoribus & electo?

Respondeo: confirmatorem, etiâ dum procedit ad cassandam electionem, & negandam electo confirmationem, non teneri procedere judicialiter, examinando testes cum juramento, & servatis illis juris solemnitatibus, quæ servari debent, ubi non proceditur summarie, & sine strepitu iudicii; sed sufficit, quòd causam rationabilem, quæ illum movit ad cassandam electionem, probatam habeat extrajudicialiter per fidem dignorum, literas testimoniales, & famam, dum modò de ea certus sit moraliter. Donat. *To. 2. tr. 7. q. 9. n. 8. Barbof. juris eccl. l. 1. c. 19. n. 251. Pass. de elect. c. 33. n. 138.* citans pro hoc Abb. *in c. postquam. de elect. n. 5. Anchar. n. 3. Lavor. de elect. c. 25. n. 59. Sigism. dub. 44. n. 8. Peyr. in formular. lit. C. c. 18. n. 7. Salgad. de potest. regia. p. 2. c. 13. n. 15.* & plures alios, ac dicens sic servari in Ordine Prædicatorum, Minorum ac Minimorum, probatque id Pass. *ex c. indemnitatibus. de elect. in 6.* ubi *§. sane.* dicitur: *tunc super objectis partis alterius, si qui fuerint, & super aliis, quæ in tali negotio sunt inquirenda ex officio, plene sine strepitu iudicii & figurâ per Superiorem inquiratur primitus, an requam confirmetur eadem electio, vel etiam infructur: qui textus etiam loquitur de electione Abbatissæ, quia tamen favorabilis, intelligatur ab AA. universaliter, qui non in alio sensu intelligant & explicant *c. postquam. de elect.* citatque pro hoc potremo Castell. *de elect. c. 14. n. 47.**

Questio 486. An ergo possit confirmator in confirmando vel cassando electionem uti notitiâ privatâ?

Respondeo: id confirmatorem non posse; sed semper debere secundum allegata & probata procedere, Pass. *de elect. c. 33. n. 140.* dicens esse conclusionem ex terminis manifestam. & *n. 144.* ubi pro hoc citat Portell. *p. 2. casu. 4. n. 3.* Lavor. *variar. lucubrat. tit. 4. de elect. c. 25. n. 59.* Peyr. *in formular. lit. C. c. 18. n. 6. & 7.* Donat. *in pr. p. 2. tr. 7. q. 9.* qui tamen postremus expressè contrarium tenere

vide-

videur, dum *loc. cit. n. 6.* ait: amplia, ut ipsi confirmatori integrum sit, confirmare vel cassare electionem, prout sibi secundum scientiam privatam vel publicam videbitur bono communi expedire. Tamen enim confirmator non teneatur ad solemnitates juris, sed, ut dictum paulò ante, in confirmando & cassando juxta *Clem. dispendiosam, de iudicis.* possit simpliciter de plano, & sine strepitu & figura iudicii, solà rei veritate inspectà iudicare: & ut Salgad. *ubi ante ex Abb. conf. 41. n. 1.* Barbof. *l. 1. v. 10. 4. n. 27.* apud Pass. *cit. n. 140.* necesse non sit, ut processum fabricet, & coram Notario testium depositiones sumat, sed sufficiat, ut scripturà per aliorum scripta, vel voces animum suum informet & conscientiam; intelligendo nimirum id, quando confirmator non procedit ad instantiam partis, sed officio. Verumtamen cum confirmator in confirmando vel cassando non sit privata persona, sed publicè ut Pass. pluribus probat *n. 139.* debet uti iudex *verè* ea observare, quæ de iure naturæ & gentium necessaria sunt, licet summarè, simpliciter & de plano, & sine strepitu & figura iudicii iudicium suum possit exercere. Pass. *num. 139.* Iudex namque quicumque, etiam habens facultatem iudicandi sine ordine iudicii, solà facti veritate inspectà, etiam si sit princeps supremus, non potest iudicare sine illo ordine iudicii, quem præcipit lex naturalis & divina; inter illa autem, quæ iure naturæ omnino sunt substantialia iudicio, sunt hæc tria; scilicet citatio, probatio & defensio (uti id de singulis pluribus auctoritatibus stabilit Pass. *n. 141.*) adeoque servanda, etiam in iudicio, in quo iudex sine figura iudicii iudicat secundum conscientiam suam, solà veritate facti inspectà. Quamquam in his distingui debeat substantia horum trium actuum, & solemnitas, quam habent ex iure positivo; quam solemnitatem iudex, qui in iudicando ab ordine juris est absolutus, non tenetur in citationibus, probationibus & defensionibus servare, sed solum eorum substantiam. Pass. *cit. n. 141.*

2. Hinc itaque confirmator, ut Pass. *num. 142.* etsi possit iudicare secundum conscientiam, incitatum tamen & indefensum non potest privare iure suo. Sic, esto non sit adstrictus ad examinandos testes cum iuramento, & loco probationum accipere possit etiam testimoniales fideles, & ex quo iudicare potest solà inspectà veritate facti, admittere probationes non conclusentes & persuasivas, etiam leviores, seu eas, quæ ad formalitatem juris positivi non perveniant; debent tamen ex esse tales, ut convincant & mortaliter certum reddant.

3. Unde jam rectè concluditur, non posse eum purè ex scientia privata, seu privatim acceptà, seu habità procedere. Si enim, ut inquit D. Thom. *2. 2. q. 67. a. 2.* iudicare pertinet ad iudicem, secundum quod fungitur publicà potestate, & ideo informari debet in iudicando non secundum id, quod ipse novit, sed secundum id, quod sibi innotescit tanquam personæ publicæ &c. & confirmator est iudex, & ut talis, etiam dum summarè sine strepitu iudicium exercet, debet procedere ex notitia acquisita ab eo, ut iudice & publicà personà in ordine ad confirmationem, qui est actus publicus ad publicum bonum Ecclesiæ promovendum. Siquidem, ut ait Pass. *n. 144.* non in iure positivo, sed natura fundatur hoc ipsum, quòd, dum iudicare ex natura rei est publicæ potestatis, & potestati correspondere debet notitia, seu informatio, potestati publicæ correspondeat informatio, seu notitia

P. Leuren, Fori Benef. Tom. II.

publica, quæ ordinatur ex natura rei ad bonum rei publicæ visibilis. Et certè aliàs, si liceret iudicibus ex privata & secreta notitia, non deducibili ad forum publicum iudicare, esset repositum iudicium in voluntate iudicantium, qui ex quocunque iudicio sibi benè viso impunè iudicarent, nec iudicati possent se defendere, quo nihil execrabilius. Pass. *cit. num. 144.* ubi etiam addit, hunc esse sensum communem DD. asserentium, canones supra citatos, obligantes confirmatorem se quàm diligentissimè informare de meritis causæ, intelligendos de informatione, quæ fit ex publica potestate, & ad publicum confirmandi & cassandi actum proportionata, & ex qua visibiliter possit formari iudicium, ut Ecclesiæ apparere possit, an fuerit rationabile nec ne, & confirmator ex hoc sit dignus vellaude vel pœnà, irrationabiliter confirmantibus à SS. Canonibus statutà.

4. Ostendit quoque Pass. *n. 145.* quòd in Ordine Dominicanorum confirmatio aut cassatio non fiat ex notitia secuta; dum Patres discreti, ex quorum votis procedit ad confirmationem vel cassationem Provincialis, dant quidem iudicium suum per vota secreta, non tamen informatum solà notitià secretà, sed ex causâ per publicas scripturas aut testimonia publica in dictorum Patrum concilio examinata; Unde etiam ait, si quis dictorum Patrum ex causâ sibi soli nota daret votum suum pro cassatione electionis, injustè ageret & peccaret; quia in iudicio externo, in quo non habet votum, nisi ut publica persona, ageret ut persona privata.

5. Proinde jam non est eadem in Electore & confirmatore libertas, ut quia ille potest procedere ex privata, secreta, & sibi soli propria notitia, & non deducibili unquam ad forum externum, possit suum iudicium formare, & non eligere vel eligere, quem iudicat eligendum, vel non eligendum; ita etiam confirmator possit ex simili scientia formate suum iudicium, confirmare electionem vel eandem cassare. Pass. *n. 134.* (ubi etiam vide hujus discriminis rationem) contra Bannez *2. 2. q. 67. a. 2. ad 2.* ab eodem Pass. citatum. *n. 133.*

Quæstio 487. An & qualiter, antequam procedatur ad confirmationem, citandi habentes interesse?

1. Respondeo primò: dum electio in concordia celebrata non est, sed vel duæ electiones factæ; vel etiam dum uni electioni se opposuere alii, qui, ne confirmaretur, adeoque electus coelectum habet vel oppositorem, seu electionis suæ adversarium alium unum aut plures habet, ii ad causam suam agendam sunt nominatim citandi ante confirmationem.

2. Respondeo secundò: si verò nullus talis est coelectus seu competitor, aut alius oppositor, per generale edictum valvis Ecclesiæ (in qua celebrata est electio, ut Pirh. *loc. max. citand.*) affixum, in quo, si qui sint, qui electionem, quò minus confirmetur, impugnare velint, peremptoriè citentur ad diem definitum (& ut Pirh. ad locum confirmationis faciendæ) causas impugnandæ electionis impediendæque confirmationis dictum. Idque etiam, licet electio facta in concordia, id est, unica nemine opponente celebrata fuerit; quod nisi factum, seu si hæc omiſsa, confirmatio subsequuta sit omnino irrita, Barbof. *juris Eccles. l. 1. c. 19. n. 251.* (ubi etiam,

R

citato

citato pro hoc Lott. l. 2. q. 13. n. 47. & Rota decis. 353. n. 6. l. 3. p. 3. *diversar.* & decis. 624. n. 10. p. 1. recent. quod debeat legitime constare non solum de lectione & affixione dictorum edictorum; sed etiam de reflexione, & sic, quod lecta fuerint, & ibi relicta per congruum temporis spatium, quin &, ut pariter addit, citato pro hoc Put. decis. 5. l. 3. de hac publicatione non stetur simplici assertioni Notarii sine testibus) Laym. in c. fin. de elect. in 6. Pirh. ad tit. de elect. n. 321. juxta expressum textum cit. cap. fin. Cujus decretalis etiam hanc rationem addunt Laym. & Pirh. citatis pro hoc Abb. in c. exhibita. de judic. n. 5. Felin. *ibid.* n. 2. nempe quod quando per edictum vocandi sunt ii, quorum interest, nominatim & speciatim vocandi sunt, si personae sint certae, vel noscantur; si vero sint incertae, vel non noscantur, per edictum generale sint citandi.

3. Neque contrarium huic decretali tradit Pass. dum cit. c. 33. de elect. n. 90. ait, in probatione idoneitatis electi necessariam non esse citationem alicujus, aut vocationem partis, etiam ubi adest intrusus vel contradictor, & confirmator procedit extrajudicialiter. Aliud enim est, eam citationem necessariam non esse ad probandam idoneitatem electi, aliud non esse necessariam ad consulendum interesse oppositorum, vel coelecti.

4. Porro hanc constitutionem extendere se quoque ad admissionem postulationis, & institutionem faciendam post praesentationem ob paritatem rationis, ne scilicet supplantentur ii, seu fraude circumveniantur, qui volunt opponere vel objicere aliquid contra postulatum vel praesentatum propter suam interesse, tradit Pirh. loc. cit. num. 322. citato Garc. p. 9. c. 4. n. 1. & Gl. in cit. c. fin. v. electio, uti idem quod ad institutionem fuisse tradit Lott. l. 2. q. 13. a. num. 20. uti &, quem Lott. citat, Lamb. de jurep. l. 2. p. 2. q. 6. per tot. Non tamen extendit se haec constitutio ad collationem liberam beneficiorum, utpote quae simul vim electionis & confirmationis habet, & per quam confertur jus in re, & in qua dicta citatio fieri non potest: non ante illam; quia sic fieret ante omne jus quaesitum; non post illam; quia jam plenum jus quaesitum collatio. Pirh. cit. n. 322. in fine. citans Vivian. in ration. juris pontif. in cit. c. fin. Neque etiam hac decretalis, seu citatio locum habet, quando a Papa ejusve legato petenda confirmatio. Pirh. loc. cit. citans Barbof. in collect. ad cit. c. fin. n. 4. & 5.

Questio 488. An, & qualiter audiendus oppositor, qui venit post terminum in edicto statutum, & confirmationem?

1. Respondeo primò: si quis termino illo elapso & post secutam confirmationem venerit, electionem ejusque confirmationem oppugnaturus, audiendus non est, nisi fortè absens fuerit; vel etsi praesens fuerit, aut non longè distans, probabilem tamen edicti ignorantiam per verisimiles conjecturas allegare possit, eamque juramento confirmet. Laym. in cit. c. fin. n. 2. Pirh. n. 322.

2. Respondeo secundò: dum quis non per viam exceptionis (quippe electus per confirmationem jus plenum in beneficio accepit) sed denunciationis canonicæ opponit quid contra electum, ne indignus & inhabilis Ecclesiae praeficiatur, regulariter seu ordinariè audiendus est, etiam post confirmationem, imò & consecrationem. Laym. & Pirh. *ibid.* citantes Abb. in c. nihil. de elect. in 6.

Questio 489. An necessario citandus electus, ubi ejus cassanda electio?

1. Respondeo primò: dum ex defectu electionis cassanda est electio, neque electus, neque ullus alius citandus est, dum confirmator procedit extrajudicialiter, & nullus est oppositor, contradicens, vel coelectus. Siquidem Electores, imò & ipse electus sunt à jure citati, cum ad confirmatoré transmittere debeant decretum electionis, totum processum electionis continens, & confirmatoris sit, ex transmissis judicare, an electio subsistat, nec ne. Pass. cit. c. 33. n. 150.

2. Respondeo secundò: ubi cassanda est electio ex defectu electi, citandus necessarius est electus. Pass. num. 152. citans Rodriq. p. 2. q. 52. a. 12. ad 1. Portell. p. 2. cas. 4. n. 3. Peyr. in formul. lit. c. c. 18. n. 7. in fine. Barb. l. 2. voto 35. n. 15. num. 22. Valenzvel conf. 44. n. 6. tom. 1. Salgad. de protect. regia. p. 2. n. 54. Mirand. tom. 2. q. 23. n. 22. cum enir agitur de gravi alicujus praedicio, non potest contra illum non citatum & non auditum proferri aliqua sententia. Pass. cit. n. 152. citans Menoch. conf. 96. n. 15. Valenzvel. conf. 14. n. 5. Arguimento cap. 1. de caus. poss. ubi ait Papa: nec nos contra inauditam partem aliquid possumus definire. Jam verò agendo de cassatione electi ob ejus defectum; agitur de gravissimo ejus praedicio: siquidem cassatio electionis ob defectum electi non solum privat electum jure, quod aliàs habebat ad praelaturam vi electionis, sed & reddit omnino ineligibilem, non ad eam solum, sed ad quamcumque aliam Ecclesiam, juxta c. super eo. de elect. ut Mirand. loc. cit. q. 22. num. 11. Tamb. de jure Abb. tom. 1. d. 5. q. 21. n. 4. Peyr. in subd. q. 1. c. 31. §. 8. Castell. de elect. c. 14. num. 56. Barbof. loc. cit. & apud Pass. n. 151. adeoque remanet infamia ex hac sua repulsa infamia facti, & inhabilis ad praelaturas, ut Pass. loc. cit. juxta c. testimonium. de testibus. & ibi Gl. v. opinio. & Abb. nu. 13. Est proinde talis cassatio nulla ex defectu citationis ac naturalis defensionis, Pass. loc. cit. citans Vantium de nullitat. ex defect. citation. num. 2. & seq. Burat. decis. 71. juxta l. 1. §. item cum edicto. ff. qua sent. appell. & l. unoquoque. ff. de judic. non obstantibus, quod confirmator procedat extrajudicialiter, seu sine figura judicii; cum licet eo modo procedendo Judex non teneatur servare solennitates juris positivi in citando & audiendo reum, debeat tamen eum citare; quia citatio ista & defensio est juris natura, & à necessariis jure naturae non liberat privilegium procedendi sine strepitu & figura judiciali. Pass. loc. cit. ubi etiam, quod nullitas illa cassationis sit insanabilis & indispensabilis, etiam per supremum principem, pro quo postremo citat Vantium. *ubi ante.* n. 9. Gregor. decis. 4. §. 6. n. 2. & c.

3. Unde jam, licet ex hac citatione electi, praesertim ubi is in remotis degit, instructioque contra illum processu contingeret cassationes, & consequenter vacationes praelaturarum diutius differri; non tamen ex hac utilitate non differendi vacationem praelaturae sumitur rationalis causa cassandi electionem ex defectu electi, eo non vocato, aut eo defectu plene non probato; nam praeterquam quod in casu, in quo electio redit ad Electores, facilius saepe est & expeditius probare, quantum sufficit defectum, & dare electo terminum brevem ad se defendendum, quam expectare, ut per tempus à jure statutum iterum electores conveniant ad novum praelatum eligendum, quod non caret periculo gravis damni Ecclesiae viduatae & dissensio-

rum inter Electores, Præter hoc inquam, cum ad eligendum dentur tres menses, ad conferendum sex, hæc mora sex mensium etiam non est excedens, ut intra eam fiat confirmatio; intra sex autem menses, vel etiam unum potest confirmator citato reo, prout iuris est, se informare super defectu illius. Pass. num. 158. Quin & ubi datur opponens & instans contra electum, non potest confirmari electio, nisi instructo processu, & reo vocato & audito, quantumcunque duraturum sit opponentium examen; adeoque ex parte temporis, & ne provisio Ecclesiæ differatur, non potest haberi ratio sufficiens non citandi & non audiendi electum, ut se defendat & purget. Pass. n. 164. Ad hæc, dum ob nimiam distantiam electi non potest intra tam breve spatium perfici hæc informatio, non desunt alia remedia, quibus Ecclesiæ viduitati provideatur, præsertim ubi electi statim, ac electi sunt, incipiunt administrare; ita ferè Pass. cit. n. 158.

4. Limitatur responsio primò, ita ut nunquam ex vitio electi cassanda sit electio, eo non citato, nisi vitium vel defectus electi plenè probatus sit & notorius. Pass. num. 153. quamvis addat, difficile esse, delictum plenè esse probatum, nisi reo citato & audito ac confesso, nihil adduci posse, quod delictum & dolum tollat. Porro electionem cassari non posse ex delicto electi, nisi illo plenè probato, etiamsi procedatur extrajudicialiter (ut docent Castell. de elect. c. 4. n. 30. Lavor. c. 19. n. 121. Portell. p. 2. cas. 4. n. 2. Barbof. cit. voto. 35. n. 15. apud Pass. n. 154. in fine.) ex eo constat, quòd de jure natura sit, ut non imponatur pœna contra aliquem nisi confessum vel convictum, & ad damnandum aliquem non confessum probationes plenæ ac convenientes sint necessariae. Et licet, ubi agitur, non de privatione juris quaesiti, sed quaerendi leviores sufficiant probationes, tamen & illæ debeant esse tales, quæ animum judicantis convincant. Pass. cit. n. 154. Ita tamen, ut si confirmator procedat ad instantiam partis, cujus est probare objecta contra electum, non possit cassare electionem ex vitio electi, nisi illud sit plenè probatum; ubi tamen procedit ex officio confirmator, cum illi non incumbat onus probandi, quæ contra electum audivit, & illi objicit; sed ad electum excludendum sufficiat incertitudo de ejus inhabilitate, satis censetur vitium electi probatum in tali judicio, si electus se non purget, & propriam habilitatem prober; quæ tamen incertitudo non censetur probata & manifesta, nisi electo citato & audito, ipse objecta non diluerit. Pass. n. 155.

5. Limitatur secundò, ut tunc solùm procedat responsio, dum confirmator exprimit electionem cassari ex defectu; non verò, ubi electio dicitur cassari ex causis bene visis confirmatori, licet in rei veritate cassetur ex defectu electi. Pass. n. 156. citans Barbof. l. 1. voto 4. n. 39. siquidem in hoc casu non sequitur electo infamia, nec inhabilitas ad alias prælaturas aut electiones; cum, dum dicitur electio cassari ex causis bene visis confirmatori, non debeat, nec possit præsumi cassata ex defectu electi; quia ut rectè Abb. in c. super eo. de elect. n. ult. in dubio præsumi debet, electionem cassatam fuisse vitio formæ, vel etiam ob aliam causam extrinsecam, puta bonum commune Religionis, & non ex vitio personæ electæ. Pass. n. 156. Quin & ut Bannez 2. 2. q. 67. a. 2. ad 2. quem citat Pass. temerarium foret judicium, quo judicaretur electio cassata ex vitio electi, cum contingat electionem cas-

sari ex pluribus causis. Unde & confirmator usus cautelâ simpliciter, absolurè, & generaliter confirmationem denegat, non expressâ causâ, ob quam denegavit (uti quandoque, ubi non expedit propagare defectum occultum electi, deducendo illum in judicium & citando, bonum est, electionem cassare, ne promoveatur indignus, & ex altera parte electum non infamare, nec illi aliud præjudicium inferre causâ cassationis occultatâ) ita ut æqualiter præsumi possit, denegatam ob vitium aliquod electionis vel electi, vel ob causam extrinsecam, confirmator electoribus & electo non teneatur causam ullam aut excusationem reddere, redditurus illam Superiori id requirenti. Pass. loc. cit. ex Barbof. loc. cit. n. 13. Verùm

6. Sublimitanda hæc limitatio, ut locum non habeat in electo, qui per electionem aliàs jus acquisivit ad prælaturam & confirmationem. Licet enim ei hac ratione non inferatur præjudicium infamæ & inhabilitatis, fiat tamen ei injustitia, tollendo ab eo jus illud quaesitum ad prælaturam, quod tolli non debet nec potest, nisi aliquid sit, quod eum impediatur, quod impedimentum probari debet, citato electo, ut se defendat. Pass. n. 157.

7. Ad hæc dicta limitatio non videtur subsistere, etiam dum electo per electionem non quaeritur jus; quia adhuc dictâ ratione non satis occurritur præjudicio infamæ & inhabilitatis imminenti electo; nam si contra electum factæ sint oppositiones, non verò contra electionem, si cassetur electio, censetur, & satis apparet, eam cassari ex defectu electi, etiam si hoc non exprimat. Item notorium cassationis vix ita secretò fiet, quin ejus notitia divulgetur vel à confirmatore ipso, vel ejus ministris, si illud tale, quale est per Secretarium aliquem in libro regitretur, cum libri hujusmodi sine publici, & inter plurium manus versentur, indeque partitæ etiam authenticæ soleant extrahi. Item, cum ex una parte confiter, electiones non posse cassari sine rationabili causa, & præsumendum non sit, confirmatorem cassare sine justa causa; ab altera verò parte non sit tam facile, ut electiones cassentur ex sola extrinseca causa, nempe boni communis; insuper etiam sæpissimè evidens sit, saltem Electoribus, electionem ex parte formæ esse validam, facile constabit electionem cassatam ex defectu electi.

8. Neque obstat, hujusmodi notitiam non esse juridicam, vel etiam non esse certam, cum adhuc sit non leve præjudicium honoris, etiam quòd probabilis suspicio habeatur de electo rejecto ex proprio defectu, & quòd de hoc crescat fama; dum ad infamiam facti sufficit, quòd ex probabilibus suspitionibus & conjecturis ortum duxerit. Nec etiam obstat, quòd videatur sufficere, quòd tempore cassationis non appareat cassari electionem ex vitio electi, licet id post tempus aliquod manifestetur; quia præterquam quòd facillimum sit, ut fiat hæc manifestatio tempore cassationis, etiam magnum præjudicium est, si fiat post multum tempus; cum enim per posterius factum declaratur, quòd antea factum est, proinde censeri debet, ac si tempore cassationis facta esset hæc manifestatio; ita ferè Pass. n. 159. juncto n. 160. qui etiam num. 161. hinc concludit, quòd modus ille cassandi electiones ex defectu electi eo non citato, etiam si occultetur cassationis causa, speciem boni non habeat, & parum congruat Religiosis, quorum est ab amulationibus & caralibus affectibus abstinere, Christi-

hianæ caritati incumbere, proximorum honori & salutis prospicere, ac ideo bonum sit ingredi regiã viã, & non auditum non damnare; idque eò magis, quòd experientia constet, oppositiones ad vocem ejus, contra quem diriguntur, veritate elucescente, evanescere. Quanquam etiam n. 162. subjungat, posse nihilominus esse talem boni communis necessitatem, ut nec expediat oppositiones examinare, nec electum confirmare, & in hoc casu, si electus non acquirat jus per electionem ad prælaturam, & ex altera parte verè consulatur ejus honori, ut non infametur, nec reddatur inhabilis, posse cassari ejus electionem, eo non vocato.

9. Respondeo tertio: ex causa boni communis, seu bono communi sic exigente, cassari quidem potest electio aliã valida electo minime vocato; tenetur tamen confirmator consulere tunc honori electi. Argumento *c. consideravimus. de elect.* ubi Papa, cassatis binis electionibus, nullum ex electis reeligendi volens, expressè eorum famam protexit his verbis: *ita quòd utriusque prædictorum fama sua non minus integrè conservetur*: adeoque via tuta & segura est, ut in hoc casu confirmator expressè consulat famam electi, cum electio cassatur, non ex ipsis defectu. Pass. n. 163. ubi etiam ex Franco in *cap. si condemnationem. de elect. in 6.* quòd, licet Judex regulariter in sententia non teneatur exprimere causam, hanc tamen debeat exprimere, quando sententia potest referri ad plures causas diversos effectus producentes, vel quando potest ex causis ipsis partibus præjudicari. Et quòd si in sententia nulla exprimitur causa, & potest interpretari, quòd sit lata ex pluribus causis, tunc debeat interpretari, quòd sit lata ex causa, quæ minus præjudicat parti.

Quæstio 490. An necessarius assensus aut consilium Capituli, aut alterius, ut Superior confirmet electionem?

1. Respondeo: de jure communi nulla est necessitas adhibendi consensûs, aut consilii Capituli, aut aliorum ad hoc, ut Superior confirmet electionem; cum nullus in SS. canonibus exster textus, vi cuius confirmator confirmare nequeat sine Capitulo vel consilio hujus vel alterius; existetque consuetudo tam Episcoporum, quàm Prælatorum Regularium (si loquamur de assensu vel consilio Capituli) in contrarium. Unde per se loquendo Superior non tenetur, nisi sumere informationes, & discutere negotium, absque eo, quòd alterius consensum vel consilium teneatur requirere. Pass. *de elect. c. 33. n. 115.* contra Archid. in *c. fin. de elect.* quem absque eo, quòd quidquam afferat, quo dictum suum probet, secuti sunt Butrio *ibid.* Sylv. *v. confirmatio, num. 5.* & Tabien. *n. 8.* loquentes non de consilio aliquorum, sed de toto Capitulo.

2. Nihilominus testatur Pass. n. 116. in Ordine Prædicatorum teneri Provinciales adhibere consilium Patrum Discretorum in confirmandis Prioribus, ita tamen ut eo consilio non adhibito confirmatio, dum alium defectum non habet, neque sit nulla, neque annullanda, non obstante regulã illã, quòd ubi necessaria est præsentia consilii, seu actus habendus cum consilio, sit nullus, si habeatur sine consilio: utpote quæ patiat inter alias hanc limitationem, ut Pass. *loc. cit.* ex Abb. in *c. ex parte. de constitut.* & Sylv. *v. consilium, n. 6.* ut non procedat, dum præcessit agendi non impositã necessitate

consilii, & postea iterum ex nova lege præcipitur, ut adhibeatur consilium, eò quòd tunc actus ex vi prioris potestatis valet, nisi lex superveniens irritet actum aliter factum. Sic etiam ait Idem Pass. *num. 145.* Patrum illorum Discretorum vota, sine quibus à Provinciali non fit confirmatio in suo Ordine, non esse decisiva.

Quæstio 491. Vbinam, seu apud quos fieri debeat hoc examen, seu inquisitio de vita & moribus electi?

Respondeo: debere fieri in loco, ubi ille est conversatus, & apud illos, quibus notus est; quia universim inquisitio de fama alicujus debet fieri in loco, ubi diutius morabatur, tradunt Pirh. *ad tit. de elect. n. 320.* Laym. in *c. postquam. de elect. n. 5.* & ibi Gl. *v. conversatus.* & Abb. *num. 6.* juxta quòd expressè statuitur in *eod. cap.* Verùm distinguendus hic processus informativus à processu, in quo examinantur merita electionis & electi, ac dicendum, quòd processus ad informationem facti fieri debeat, ubi sunt, qui de facto informare possunt, sive sit locus, in quo facta electio, sive alius. Processus verò, quo examinantur dein merita electionis & electi, fieri debet in loco, in quo est confirmator. Pass. *de elect. c. 33. n. 82.* contra Donat. *p. 2. rr. 7. q. 5. num. 5.* quatenus is indefinitè pronunciat, processum fabricandum in loco, ubi celebrata electio.

Quæstio 492. An Prælatus examinatus, & dein electus ad aliam Prælaturam, iterum sit examinandus?

Respondeo affirmativè, præcipuè, si eligatur ad majorem dignitatem; quia interim novum impedimentum electus contrahere potuit. Laym. in *cap. postquam. de elect. num. 7.* Pirh. *ad tit. de elect. n. 319.* Argumento *c. scriptum. de elect.* & Gl. *ibi. v. presumpcio.*

Quæstio 493. In specie, quis modus examinandi electum in Episcopum, nempe in Ecclesius, in quibus adhuc relicta est potestas Capitulo eligendi Episcopum?

1. Respondeo: hunc modum præscriptum esse à Gregor. XIV. in Bulla, quæ incipit: *onus Apostolica.* edita anno 1590. 1. Maji. & habetur apud Quarant. in *sum. Bullar. v. electio.* secundum quam ita proceditur in Germania, ut electus viciniore alicui Episcopo examinandum se tradat super certis articulis per testes idoneos & juratos altrudis, obligatis, ut Laym. in *c. postquam. de elect. num. 8.* concientiis eorum, à quibus instructio seu testificatio sumenda, ut ea fideliter & gratis referant. Peractoque hoc examine ejus processus Romam mittitur ad confirmationem electo & ritè examinato impetrandam. Laym. *loc. cit.* Pirh. *ad tit. de elect. num. 319.*

2. Porro puncta seu articuli, super quibus hoc examen instituitur, sunt sequentes, prout referunt iidem Laym. & Pirh. Primus: an electus natus ex legitimo matrimonio à parentibus catholicis? qui articulus desumitur ex *c. cum in cunctis. de elect. & c. 2. §. heretici. de heret. in 6.* Secundus: an 30. annum ætatis compleverit; juxta *tit. c. cum in cunctis* & si postulatus, 27. annum inchoaverit? quod sufficit juxta *Extravag. unic. de postul. inter communes.*

Ter

Tertius, an saltem sex mensibus in sacro Ordine constitutus fuerit? juxta Tridentin. *sess. 22. c. 2.*
 Quartus, an in Theologia vel jure canonico Doctor vel Licentiatu sit, aut saltem publico alicujus Academiae vel aliorum probatorum vel expertorum testimonio ad alios docendos idoneus judicatus? juxta Trid. *loc. cit.* Quintus, an bona fama & integra vita sit? juxta *c. 2. d. 23. & c. ult. d. 51.* Sextus, an in ecclesiasticis functionibus versatus, prudens, ac rebus gerendis idoneus? ut habetur in *citata Bulla.* De cetero, quae praxis servetur in examine Episcopi non electi à Capitulo, sed promoti à Sede Apostolica, sive libere, sive ad denominationem Regis alicujus, vide apud Barbot. *juris eccles. l. 1. c. 9. n. 10.*

Quaestio 494. An confirmatio ipsa requirat certam formam?

Respondeo: non esse certam formam à jure praescriptam, ideoque per se loquendo, sufficit, quòd confirmator verbo, vel scripto, vel facto suam ostendat voluntatem, approbantem illius electionem; sive hoc faciat per electi installationem aut inthronizationem, vel ejus benedictionem, vel faciendum, ut subditi electo obedientiam praestent, seu recognoscant, Pass. *de elect. c. 33. n. 76.* Tamb. *de jure Abb. d. 6. q. 3. n. 1. & 2.* citans Archid. in *c. ut quis duas. de elect. in 6.* Innoc. in *c. cum Bertold. de re judicat. in gl. mirum videtur.* Donat. *p. 2. tr. 7. q. 4. n. 1.* citans in super Peyr. in *formul. lit. C. c. 18. n. 1.* Samuel. *d. 8. contr. 2. concl. 7.* Lavor. *de elect. tit. 4. c. 25. n. 63.* & c. ac numerans inter facta vim confirmationis habentia, si canonicè electus ad confirmatorem accedat, & ille dicat: *gaudeo de tua electione;* vel eum amplectatur. Quorum ratio est, quòd nihil inter sit, sive verbo, sive facto declaratur voluntas operantis, ubi in super nulla verborum forma aut scriptura requiritur. Pass. Donat. *l. cit.*

2. Et sic in specie confirmationem Abbatisarum non habere certam à jure praescriptam formam, fierique posse oretenus & scripto, modò animus confirmatoris declaratur, tradit Donat. *To. 4. tr. 7. q. 17. num. 6.*

3. Observat autem benè Laym, in *c. cum inter universas. n. 4.* quòd ubi, cum duae agendi facultates tendentes ad eundem finem seu effectum in eadem persona fundatae in diversis potestatibus, simul eodem actu expediri nequeant, non possit electio & confirmatio expediri eodem actu, v. g. dum Canonici cathedrales compromitterent in Metropolitanum, qui ex Sedis Apostolicae privilegio habuit potestatem confirmandi suos suffraganeos, hic prius deberet eligere seu nominare Episcopum secundum formam compromissi, & dein confirmare eundem, pro quo citat Gl. & Innoc. in *c. cum inter. v. confirmavit.* Abb. in *c. ne pro defectu. de elect. n. 4.* & se ipsum in *c. causam. de elect. nor. 2.*

4. De cetero aliud est quòd ad fidem faciendam de confirmatione; ad hoc enim opus est literis confirmatoris, ubi electio in praesentia Ecclesiae, cui electus praeficitur, non confirmatur, uti & ad hoc, ut electus confirmatus à Sede Apostolica administret, necessariae sunt literae Apostolicae. Pass. *n. 77.* juxta dicta supra.

* *

P. Levens. Fov. Benef. Tom. II.

Quaestio 495. An confirmatio habeat se ut sententia diffinitiva, an verò ut interlocutoria?

Respondeo: dum confirmatio fit citatis citandis, & illis venientibus in contradictorio judicio; vel etiam quando fit à confirmatore ex officio quidem inquirente, sed solenniter, censetur habere rationem sententiae diffinitivae; quia datur post processum judicialiter complicatum & solenniter conclusum tanquam finalis resolutio judicii solennis. Dum verò fit à confirmatore procedente ex officio non solenniter & judicialiter, censetur esse sententia interlocutoria; quia innititur informationi non solenni, nec habitae in contradictorio judicio. Pass. *de elect. c. 33. n. 169.* citans Jo. And. in *c. avaritia. de elect. in 6.* Abb. in *c. confirmatus. de appell. n. 14.* Dominic. & Franc. in *c. fin. de elect. in 6.* Rectèque monet Pass. hujus quaestiones resolutionem esse attendendam, non solum, ut sciatur, quandonam à confirmatore sit appellandum, & quam vim habeat haec appellatio; sed etiam, quia dum confirmatio est sententia interlocutoria, Judex, qui illam tulit, possit illam mutare & cassare, & ab ea recedere, & cassare electionem, quam confirmavit, Et contra id non potest, ubi confirmatio est sententia diffinitiva, pro quo citat Jo. And. & DD. alios in *c. cum cessante. de appell. Franc. n. 7.* & alios in *c. fin. de elect. in 6.* & Juristas in *l. quod invit. & l. iudex postquam. de re judicat.*

PARAGRAPHVS V.

De Appellatione à confirmatione, ejusque annulatione.

Quaestio 496. An à confirmatione, seu à confirmationis vel cassationis electionis sententia judicialiter data possit dari appellatio judicialis, seu proprie talis, habens utrumque effectum, nempe non tantum de voluntivum, sed & suspensivum?

Respondeo affirmative. Pass. *de elect. c. 34. n. 1.* citans Gl. in *c. fin. de elect. in 6. v. inanes.* Franc. *ibid. n. 7.* Gemin. in *c. avaritia. de elect. in 6. n. 7.* Barbosa *ibid. n. 7.* & c. Licet enim collationes, electiones, institutiones, confirmationes electionum ad beneficia & Praelaturas sint causa extrajudiciales juxta expressum textum *cl. m. dispendiosam. de iudicis:* ubi tamen in provisionibus, collatione, institutione, electione, confirmatione, proceditur ordine juris servato, sunt actus judiciales, habetque decretum confirmationis, institutionis, collationis vim sententiae judicialis diffinitivae, adeoque appellabilis, ac ita ab iis appellari potest appellatione propria. Pass. *loc. cit.* at de institutione expressè Ottoboni *decis. 66. n. 3.* Garc. *p. 9. c. 4. à n. 17.* citatis plurib. Rotae *decis. & Lancell. p. 2. c. 12. limitat. 40. & 49.* Et de collatione & praesentatione Rota in *Callagur. benef. 28. Maji 1628.* quae est *decis. 114.* apud Scacciam, *de appell. n. 1. 2. 5.*

2. Hinc geita, appellatione hac pendente sunt attentata & nulla, & ante omnia cassanda. Ottoboni *loc. cit.* Pass. *loc. cit. n. 2.* citans in super Lancellor. ubi ante. Franc. in *c. ad audientiam. ult. de appellat. Rotam in Callagur. benef. 24. 26. Januar. & 19. Febr. 1649.* & plures alios. Attentata autem sunt, non quae fiunt post appellationem, sed & quae fiunt tempore assignato ad appellandum, quod est dicendum, intra quod licet gravato appellare.

R 3

3. Atque